

Vergaderjaar 2024–2025

33 037

Mestbeleid

Nr. 583

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 februari 2025

Naar aanleiding van mijn brief van 13 september 2024 *Aanpak mestmarkt* (Kamerstuk 33 037, nr. 559) heb ik een verkenner mestverwerking aangesteld die ten dienste van de bevoegd gezagen/provincies aan de slag gaat om doorbraken te realiseren ten aanzien van vergunningverlening voor mestverwerking; in aansluiting op bestaande initiatieven. Dit voornemen is een van de sporen binnen mijn aanpak om de huidige druk op de mestmarkt te verlichten. Ik heb de heer Raymond Knops bereid gevonden om eerst als onafhankelijk verkenner kansen en knelpunten met betrekking tot vergunningverlening voor mestverwerking (en -vergisting) in kaart te brengen en te onderzoeken hoe knelpunten in de vergunningverlening voor mestverwerking en mestvergisting kunnen worden opgelost. Hiervoor heeft hij onder meer gesprekken gevoerd met mestverwerkingsbedrijven, bevoegd gezagen, en experts op het gebied van technische en juridische aspecten rondom mestverwerking. In de bijlage vindt u zijn advies.

Allereerst spreek ik mijn waardering uit voor de heer Knops voor de voortvarende wijze waarop hij deze opdracht heeft opgepakt en uitgevoerd, en zijn waardevolle advies dat hieruit is voortgekomen. Daarnaast wil ik graag mijn dank uitspreken aan alle gesprekspartners van de heer Knops, die door het delen van hun kennis en ervaringen een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van het advies. De inzichten en aanbevelingen in het advies vormen een belangrijke basis voor de verdere acties met betrekking tot het spoor mestverwerking en export binnen mijn *Aanpak mestmarkt*. In deze Kamerbrief informeer ik u over de beleidsreactie van het kabinet.

Ik ben blij dat de verkenner mest ziet als waardevolle grondstof, en mestverwerking en mestvergisting ziet als een win-win kans om gelijktijdig bij te dragen aan het reduceren van emissies van ammoniak en methaan, produceren van groen gas ter vervanging van veelal geïmporteerd aardgas, mineralenproducten voor gewasgroei alsook producten als

vloeibare koolstofdioxide, bouwmaterialen en potgrond. Mestverwerking en mestvergisting zijn een onderdeel van een circulaire economie en kunnen daarmee bijdragen aan het realiseren van meerdere kabinetsdoelen, waaronder het verlichten van de druk op de mestmarkt en meer productie van groen gas. Ik ben dan ook verheugd dat de verkenner kansen ziet om de capaciteit van mestverwerking en mestvergisting te vergroten en de vergunningverlening te versnellen, zowel op de korte als op de lange termijn, mits alle partijen, Rijk, decentrale overheden en sector goed samenwerken. De volgende aanbevelingen worden gedaan:

1. Rijksoverheid neemt regie, met behoud bestaande bevoegdheden (o.a. bestuurlijke afspraken provincies);
2. Flankerend beleid m.b.t. vergroten kennis en uitvoeringscapaciteit (o.a. uitwerken handreiking vergunningverlening) omdat gewenste ontwikkeling zonder averechts neveneffecten alleen kan door de mobilisatie van alle beschikbare kennis;
3. Opheffen vrijblijvendheid bij provincies en sector (o.a. aanpassen verplichte mestverwerking en escalatieladder via instrumentarium Omgevingswet) om de potentie van de win-win kans die mestverwerking/-vergisting biedt te kunnen benutten; en
4. Sluit geen (effectieve) opties uit; te vaak worden technieken die bijdragen aan een oplossing gepropageerd als dé oplossing: meerdere technieken zijn echter nodig.

Om de kansen te kunnen benutten, benoemt de verkenner enkele randvoorwaarden, *conditio sine qua non*:

- om de afzetmarkt van producten uit mestverwerking/mestvergisting te verstevigen:
 - Europese goedkeuring voor RENURE; en
 - het invoeren van de bijmengverplichting groen gas; en
- om installaties voor mestverwerking en mestvergisting te kunnen realiseren: het mogelijk zijn van vergunningverlening in relatie tot het stikstofdossier.

Ik ben het met de heer Knops eens. Dit zijn inderdaad zaken die randvoorwaardelijk zijn voor het benutten van de kansen voor het opschalen van mestverwerking en mestvergisting. Met betrekking tot RENURE hoopt het kabinet op spoedige Europese besluitvorming over de toelating van RENURE. Met betrekking tot het invoeren van de bijmengverplichting groen gas is het kabinet in afwachting van goedkeuring van de Europese Commissie en het advies van de Raad van State, en dient het kabinet zelf nog een besluit te nemen over de reikwijdte van de bijmengverplichting. Het mogelijk zijn van vergunningverlening in relatie tot het stikstofdossier is complex na de recente uitspraak van de Raad van State en de uitspraak van de civiele procedure inzake Greenpeace. Deze uitspraken beperken de mogelijkheden in de volle breedte en, naast landbouw, ook sectoren zoals industrie, woningbouw, defensie en energietransitie en infrastructuur. Daarom heeft het kabinet onlangs de ministeriële commissie Economie en Natuurherstel ingesteld. Met de instelling van deze ministeriele commissie wordt een concreet programma uitgewerkt om Nederland van het slot te halen en perspectief te bieden voor alle sectoren die zijn geraakt door de recente rechterlijke uitspraken.

Voorgaande betekent dat ik niet direct aan de slag kan met opvolging geven aan de actie uit de aanbevelingen om bestuurlijke afspraken te maken met provincies over het realiseren van extra installaties voor mestverwerking en/of mestvergisting en het inzetten van instrumentarium om de vrijblijvendheid op dit terrein te voorkomen. Gezien de mestproblematiek gaan voorbereidende werkzaamheden gestart worden om vergunningverlening mogelijk te maken. Ik zal in gesprek blijven met provincies, zodat we ook in navolging van deze aanbevelingen alvast

voorbereidingen kunnen treffen om snel actie te kunnen gaan ondernemen, zodra er zicht is op mogelijkheden voor vergunningverlening in brede zin. In het kader van de uitkomst van het plan van de ministeriële commissie Economie en Natuurherstel, zal ik beoordelen in hoeverre het op dat moment passend is om met deze twee aanbevelingen aan de slag te gaan, in welk tempo en in welke volgorde. Bij die afweging betrek ik dan ook de stand van zaken met betrekking tot de besluitvorming over RENURE en de bijmengverplichting en de door de Kamer aangenomen motie Pierik¹. Ik zal uw Kamer over de uitkomst van deze afweging informeren.

Ook zal ik, samen met de Ministeries van KGG, IenW en VRO en betrokken decentrale overheden, wel direct aan de slag gaan met twee andere acties uit de aanbevelingen van de verkenners: het uitwerken van een plan om in te zetten op het vergroten van kennis en het daarbij niet op voorhand uitsluiten van (effectieve) opties. Het vergroten van kennis bij alle betrokken partijen (zoals bevoegde gezagen, aanvragers van vergunningen en agrarische partijen) is van belang zodat iedere partij de eigen rol in dit dossier optimaal kan invullen, alle beschikbare kennis wordt gemobiliseerd en de kwaliteit van vergunningsaanvragen kan worden verhoogd. Dit geldt voor zowel kleinschalige als grootschalige installaties voor mestverwerking en/of mestvergisting. Op dit punt overweeg ik aan te sluiten bij het Expertisecentrum Groen Gas dat RVO in opdracht van mijn ambtscollega van KGG aan het inrichten is. Ik zal u over de voortgang na de zomer informeren.

Desgewenst kan de heer Knops een technische briefing geven aan uw Kamer om zijn advies nader toe te lichten, mocht hiervoor interesse zijn aan de zijde van uw Kamer.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
F.M. Wiersma

¹ Kamerstuk 36 618, nr. 38: Verzoekt de regering om afspraken te maken met lokale en provinciale overheden om de vergunningsverlening voor mestverwerking succesvoller te laten verlopen; Verzoekt tevens te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om via een aanwijzingsbesluit de mestverwerkingscapaciteit te vergroten.